

Grymovský zpravodaj

jaro 2004

Z obsahu:

- + zprávy z obce, rozhovor (1)
- + střípky z historie obce (2)
- + velikonoce na Hané (3)
- + knihovna informuje (4)

Zprávy z obce - březnové zasedání Zastupitelstva

Poslední zasedání Zastupitelstva obce konané dne 15. 3. 2004 mělo na programu dva hlavní body - schválení rozpočtu na rok 2004 a realizace oprav a investic v obci v letošním roce.

1. **Rozpočet** v celkové výši 747 tis. Kč byl přijat bez připomínek. Kromě výdajů na veřejnou správu (308 tis.) nejvíce prostředků se plánuje na tyto akce: odpadní vody, čištění (72 tis.), příspěvek na základní školy (55 tis.), péče o zeleň a vzhled obce (55 tis.), územní plán (48 tis.), svoz odpadů (37 tis.), veřejné osvětlení (28 tis.), hasiči (25 tis.), inženýrské sítě (19 tis.), provoz veřejné dopravy (14 tis.), knihovna (12 tis.), tělový-

chova a sport (7 tis.), sociální komise (5 tis.) a mikroregion (1 tis.)

2. Dále byly schváleny tyto **navržené opravy a investice**: oprava lavek a stolů na hřišti, odstranění poškozené části oplocení hřiště, oprava budovy Obecního úřadu - zateplení půdy, okapy, vrata zbrojnice, oprava kříže u Hloží a pořízení provozního řádu kanalizace

3. Bylo schváleno **zvýšení poplatků za odvoz domovního odpadu** ze 150 Kč na osobu a rok na 170 Kč na osobu a rok.

4. Bylo doporučeno zpracovat obecní závaznou **vyhlášku o místním poplatku za užívání veřejného prostranství**.

Rozhovor... o starostech a radostech starostů

► **Paní starostko, co vám během Vašeho starostování dosud udělalo největší radost?**

Začnu trochu široce. Myslím, že velkou radost měli starostové a zastupitelé obce, když se jim podařilo v obci něco tak významného, jako byla v roce 1932 *Nejvíce mě těší práce občanů, kteří se snaží udržovat pěkný vzhled v okolí svých domů a tím i pěkný vzhled obce.* na svou dobu dokonalá kanalizace (zvažme, že v roce 2004 ještě některé

velké obce kanalizaci nemají!), pak třeba postavení obecního domu v letech 1954-56, obchodu v letech 1968-69, zavedení vodovodu v roce 1973 a v neposlední řadě plynofikace v roce 1998. Všem starostům a zastupitelům, kteří organizovali a podíleli se na těchto stavbách, patří velké poděkování. Právě tato díla jsou výzvou, ale i závazkem pro zastupitelstvo současné. Mohu říci, že všichni máme přání a snahu v obci dobré udržet a vést obec kupředu. V uplynulém čase tohoto volebního období nás nezdobí tak velká díla, ale i my se můžeme pochlubit jistými výsledky - a z těch mám právě radost.

Především na našem katastru probíhá tzv. komplexní pozemková úprava. (Scelování pozemků v Grymově proběhlo v letech 1931 a 32, takže v roce 1957 po založení JZD se u nás meze rozorávaly jen symbolicky a velmi snadno. Návrat - k vylepšenému stavu - je mnohem složitější). V roce 2003 se také opravil povrch vozovky v obci

a opatřil se novým živичným kobercem. Obě akce se uskutečňují za spolupráce s obcí, bez finančního podílu obce. Další akce, na které se již obec finančně podílela, bylo posílení elektrického vedení v trati na Vrbovec. V roce 2003 došlo k renovaci sochy Panny Marie před kaplí. Proběhla také první etapa tvorby územního plánu obce. Zmiňovaná díla byla finančně poměrně pro obec náročná. Vedle toho proběhly další drobnější akce směřující buď ke zlepšení prostředí, nebo jako příprava pro činnost v roce 2004.

Vzhledem k tomu, že v obci nemáme pracovní četnu, mám radost

Stručně a jasně

Pozemkové úpravy

Chcete-li vidět návrh umístění pozemků jednotlivých vlastníků máte do 15. 4. možnost na obecním úřadě nebo na pracovišti ministerstva zemědělství v Přerově (Wurmova 2). Vaše případné připomínky projedná sbor zástupců a sdělí Vám výsledek. Závěrečné ústní projednání se uskuteční 15. 4. na obecním úřadě od 16 hodin (prezence od 15,30).

Radonový program ČR

Pokud máte obavy z pronikání tohoto radioaktivního plynu podlahou Vašeho domu, můžete se zapojit do národního programu a nechat si nainstalovat domů měřič. Bližší informace získáte na obecním úřadě nebo na vývěsce.

Opustili nás, vzpomínáme...

Dne ???. navždy odešla M. Novotná ve věku ?? let.

Vítáme nové Grymováky!

Dne 13. 2. se naše obec rozrostla o Zuzanku Kučerovou. Přejeme jí, ať je zdravá a v Grymově se jí líbí!

i z toho, když se mi podaří zajistit zasazení, ořezání, vykácení stromu, uklizení veřejného prostranství. A co mě těší nejvíc, je práce těch občanů, kteří se snaží udržovat pěkný vzhled v okolí svých domů a tím i pěkný vzhled obce.

(pokračování na další straně)

K posílům jara u nás patří i dymnivky

► A co Vám jako starostce dělá největší starosti?

Zde budu velmi stručná. Naopak, starosti přinášejí, ale naštěstí jsou to výjimky, ti, kteří se k obci chovají macešsky, kterým jsou vzhled a pověst obce úplně lhostejné.

► Jak hodnotíte společenský život naší obce dnes a do budoucna?

Společenský život v naší obci je minimální. (Žádný.) Nejsme výjimka. Multimedia stačila z obcí a městeček vytlačit ochotnické divadlo, pěvecké sbory atd. Společenský život je nutně podmíněn přítomností osobnosti s organizačními, ale především kvalifikačními a odbornými předpoklady (to pokládám za hlavní) a pak štábem nadšených lidí, kteří jsou ochotni nezištně obětovat svůj volný čas. Pro společenský život v obci má jistě velký význam i dobrý vztah k zachování tradic. Tradice ke společenskému životu přímo vybízejí. Doufám, že alespoň některé tradice se podaří v ob-

ci vzkřísit a jiné udržet.

► Co Vás zaujalo při setkávání se svými kolegy z podobně malých obcí, jakou je Grymov?

Naše obec je členem mikroregionu Pobečví, ve kterém je dobrovolně sdruženo 15 obcí. Na setkání starostů těchto obcí je příležitost pro srovnání úspěchů či problémů obcí. Velikostí jsme srovnatelní s Oldřichovem, Sobiškami a Lazníčkami. Naší nevýhodou je dopravní přetíženost. Výhodou blízkost Přerova. Úkoly a problémy jsou asi podobné. Opravy sakrálních památek, inženýrských sítí, vybudování sportoviště, čističek atd.

► Na kterou akci v letošním roce byste občany ráda upozornila?

Pokud se týče toho, co se bude v obci budovat, čeká nás letos oprava a údržba obecního domu, oprava kříže u Hloží, oprava a údržba areálu hřiště, a dále polní cesty, územní plánování, další nutné opravy inženýr-

ských sítí (kanalizace) apod.

V obci bych ráda udržela tradici hodů. Líbí se mi také předvánoční výzdoba domů, za ni děkuji a prosím o následování.

Je pěkné, že se u nás dodržují také velikonoční zvyklosti, např. klepání.

A abych přešla do tvrdé reality, upozorňuji občany na volby do Evropského parlamentu, které se uskuteční v naší na obecním úřadě ve dnech 11. a 12. června 2004.

Děkujeme za rozhovor.

Mikroregion Pobečví (MRP) sdružuje 17 obcí: Tučín, Radslavice, Sušice, Oldřichov, Osek nad Bečvou, Veselíčko, Dolní Újezd, Lazníky, Lazničky, Výkleky, Zábeštní Lhota, Sobišky, Radvanice, Buk, Prosenice a Grymov. MRP vznikl v roce 1998 a sídlo má v Prosenicích. Roční členský poplatek, který obec platí, činí 1 000 Kč. Bližší informace o poslání a činnosti MRP přineseme v některém z příštích čísel. Pokud máte přístup k internetu, podívejte se na: www.pobecvi.cz

Střípy z historie obce

Kanalizace

Na žádost obecního zastupitelstva byla navržena 10. 2. 1931 Zemským úřadem Brno kanalizace jako jediné možné řešení odpadu povrchových vod z obce. Projekt, v němž rozpočtový náklad byl stanoven na 150 tis. Kč, vypracoval stavební podnikatel Ing. Bedřich Dlouhý z Přerova. Obecní úřad stavbu kanalizace povolil 31. 12. 1931. Pro dodávku betonových trub byla vybrána firma Josef Calábek z Přerova, provedení prací bylo svěřeno firmě Alois Zaorálek z Radslavic a technickým dozorem byl pověřen Ing. Ludvík Vrba, správce Stavební správy zemědělsko-technické v Přerově.

Stavba kanalizace byla provedena od dubna do července 1932. Za projekt bylo zapláceno 3800 Kč, za potrubí 24,5 tis. Kč, za stavební práce 29 tis. Kč, za technický dozor 1050 Kč, takže spolu s drobnými výdaji se celkem za kanalizaci vydalo 58 tis. Kč. Na splácení nákladů na stavbu kanalizace si obec vypůjčila od Městské spořitelny v Přerově 60 tis. a 15 tis. na splácení zbytku dluhu

ze stavby silnice. Půjčka byla dojednána na 20 let s ročním splácením úroku a úvěru po 6 650 Kč, úrok z úvěru byl 5 %.

Kanalizace původně začínala u čísla 33, v roce 1933 byla prodloužena až k rybníku před mlýnem, aby bylo možno pouštět vodu do kanalizace pro hašení požáru (odtok vody se zastavoval uzávěrem v šachtě u č. 12 - u Gelového).

Obchod

Již před rokem 1890 si ke krejčovské živnosti zavedl Leonard Ryšánek ještě obchod, tehdy se říkalo kramářství. Byl to malý obchůdek v širší síni domu č. 19 (pak č. 38). Úplně postačoval, nebo mnoho toho nebylo potřeba prodávat. Postačoval petrolej, mýdlo, cukr, svíčky, sůl, cylindry a knoty do lamp, ocet, kvasnice, nítě a nějaké bonbony. Zboží jako mouka, chléb, mléko, máslo, sádlo měli v obci všichni vlastní. Obchod se smíšeným zbožím Metoděje Ryšánka v č. 38 přešel v roce 1951 do Spotřebního družstva (SD) Budoucnost (později přeměněného na Jednotu). V souvislosti se vznikem družstevního obchodu se v obci vytvářela členská základna SD upisováním podílů občany. Časem té-

měř z každé rodiny byl někdo členem SD. Prodejna SD Jednota byla v pronajaté menší místnosti domu č. 38 bez skladu a po odchodu dosavadní prodavačky Blaženy Ryšánkové do důchodu by zde obchod nemohl být, protože nebylo možné oddělení prodejny od obytných místností. Jelikož Jednota neměla v plánu v brzké době v obci výstavbu nové prodejny provést, dohodl se MNV Grymov s vedením SD, že stavbu provede v Akci Z a pak ji Jednotě předá za pořizovací náklady. Pro stavbu byl vybrán pozemek na části zahrady náležející k domu č. 39. S přípravou stavby se začalo koncem roku 1967 a samotná prodejna byla postavena během roku 1968 a otevřena 10. 3. 1969. Celkové náklady na výstavbu prodejny dosáhly 117 tis. Kčs a byly po dokončení uhrazeny SD.

První prodavačkou po otevření nového obchodu byla Libuše Kretková ze Sušic, kterou vystřídala v roce 1970 paní Šimčáková z Prosenic, od roku 1971 zde prodávala Svozilová Marie a od roku 2007 Hradilová Liba, které přejeme brzké uzdravení, aby obchod mohl znovu přispívat ke zlepšení služeb v obci.

Velikonoce na Hané

Za pár dní jsou tady Velikonoce, příležitost k velkému úklidu před domem i v sobě, oslava příchodu jara a největší křesťanský svátek v roce. O tom, jak se slavily na Hané, si můžete přečíst na dalších stránkách. Některé z popisovaných tradic známe dodnes i z Grymova, jiné spíše z televize. Co u nás není, ale zase může být - děvčata, letos už Smrtku do Bečvy nehodíte, ale třeba se vám to podaří napřesrok...

Od Popeleční středy utíkaly týdny postu velice rychle v pilné práci. Naše babičky je počítaly podle nedělí - ta první byla "černá", protože se neslušelo v době postu chodit v barevných šatech, druhá "pražná" podle postního jídla z upraženého naklíčeného obilí, pak "kýchavná" a "družebná" - tuto neděli chodil družba se ženichem do domu, do něhož chtěli přijít o Velikonočním pondělí s ženichovými rodiči na námlovky. Pak konečně přišla dětmi a mládeží očekávaná "smrtná neděle".

Vynášení smrtky

Děvčata oblékla slaměný došek do obnošených hábů a tuto "Smrtku" ovesila "výdumy" (vaječnými skořápkami), pomalovala a jinak okrášlila, a v průvodu se zpěvem vynášela z dědiny. Děvčata zanesla Smrtku až k nejbližší řece, kde ji po odstrojení utopily, nebo do zmoly, kde ji chlapci ukamenovali či spálili. Po zničení loutky utíkal celý průvod úprkem do vesnice, aniž by se jediný ohlédl. Kdo by se ohlédl, pro toho by si Smrtka mohla do roka přijít. Taky se věřilo, že Smrtku musí vyprovodit alespoň jeden člověk z každého stavení. Odkud by ji nevyprovodili, tam by se mohla vrátit.

"Květná neděle"

A už tu byla "Květná neděle". V tento den všichni "vítale Krista Pána" v nejlepších šatech a pokud možno aspoň něco na sobě měli mít nového. Palmové ratolesti nahradily vrbové "kočičky". Jejich obstarávání bylo věcí chlapců, aby bílé "kočičky" uložili předem do nejstudenějšího sklepa a zabránili tomu, aby se nestaly kočičky rozkvetlými žlutými

"kocóry". Po příchodu z kostela zastrčil hospodář posvěcené kočičky za domácí kříž ve světnici a loňské spálil. Zbývající proutky zapíchl na okraj pole, v zahradě a ve sklepě, aby chránily úrodu. To už se děvčata chystala k obchůzce s "litem" různě zdobeným papírovými pentlemi, růžemi a pestrými hadříčky. Každá holčička mívala "lítečko" svoje a za zpěvu písní chodily od domu k domu a vyprošovaly si dárky. Posledním dnem postu byla "škaredá středa". To prý se Jidáš "škaredí" na Krista, že mu nechtěl prozradit, kde bude s apoštoly jíst velikonočního beránka. Pro hospodyně byla dnem špinavé práce, vymetaly se komíny a dělal se poslední velký úklid.

Klepání

Večerní mši na "Zelený čtvrtek" začínají hlavní svátky. "Zavázale se zvone" a úlohu zvoníků převzali až do soboty ráno chlapci "klepači". Každý měl svou klepačku (případně tragač), třikrát denně obešli celou vesnici. Celá obchůzka začínala a končila společnou modlitbou u kříže nebo kaple. Od čtvrtečního odpoledne se nesměly konat žádné nádenické práce. Hospodář po západu slunce vykropil dům i jeho okolí svěcenou vodou, aby se připomnělo, že "krvavé pot Krista Pána" skropil ten večer zemi. "Velký pátek" byl dnem ticha a přísného postu. Nesmělo se orat nebo rýt, "abe se zem netrásla", hospodyně nesměla prát, protože "be prádlo máčela v Kristově krvi". Nechodilo se na návštěvy ani nic půjčovat. V kostele se zpívaly pašije a pobožnosti Křížové cesty se ten den zúčastnil každý kdo mohl, všichni pak uctili Boží hrob a pět ran Kristových.

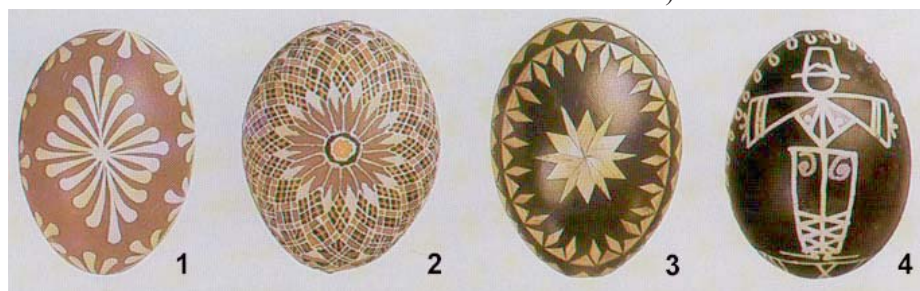
Žehnání jídel

Průvod Vzkříšení na "Bílou sobotu", kdysi tak oblíbený, u nás už díky totalitám více než padesát let neexistuje. Zato se vrací starý zvyk žehnání pokrmů na Boží hod velikonoční. Kdysi v košíku nesměl chybět mazanec a barevná vajíčka, kterými se doma zahajoval sváteční oběd. Hospodář každému podal krajíček z posvěceného bochníku a mezi všechny rozdělil také jedno z vajec, "abe držele spolem". Drobečky a zbytky byly obětovány zahradě, poli a studni.

Tatarování

Hanácké kraslice zdobené slámou patří k nejkrásnějším. Nikdo však nečekal, že každý koledník dostane tento pracný výtvar. Byly určeny jen těm nejbližším, ostatní se spokojili s vajíčky obarvenými "cibulou" nebo "červeným dřevem", zdobenými otisky lístků jetele či řebříčku, nebo jen bílými uvařenými. Chasa sbírala i vejce syrová, jimiž zaplatila hostinskému světlo a otop na večerní pomlázkovou zábavu. "Mrskut" či pomlázka, při níž každý chlapec využil právo vypořádat si s děvčaty "všecke vróbke", za celý rok nastřídané, přežil dodnes. Chlapci si upletli pořádné tatary, jimiž pak děvčata hned ráno důkladně vyprášili. V úterý to děvčata mohla chlapcům oplatit "žílou" nebo oblitím studenou vodou. K pomlázce patřily veršovánky, jež se obměňovaly a často obsahovaly posměšky: "Děte vajec na tatarec, jedno bílý, dvě červený, to je naše potěšení. Klének vdolka pro pacholka a na dífku s tatarem, že se schází s kaprálem!"

(převzato a upraveno ze Slova pro každého 04/2003, zpravodaje přerovského děkanátu)

Zdobení kraslic souvisí s lidovým velikonočním zvykem, ve kterém vajíčko bylo symbolem plodnosti, lásky a věrnosti, ale také symbolem jara, slunce, radosti, nového života. Poznáte, která z kraslic pochází z jižních Čech, Slovácka, Valašska a Hané?

(Správnou odpověď najdete na straně 4, zdroj: www.klic.cz)

Co se děje v knihovně?

V únoru proběhla revize knihovního fondu a došlo k vyřazení starých a opotřebovaných titulů, knihy byly nově obaleny a seřazeny. Díky pochopení paní starostky přibýly další regály a dnes je pro Vás připravena **knihovna s přehledně uloženými bezmála 2 000 tituly.**

Knihy vyřazené během revize si můžete do konce dubna **odkoupit** za symbolickou 1 Kč za kus. Počátkem května bude zbytek odevzdán do sběru.

V polovině dubna dojde k pravidelné výměně knih, takže přibude **100 nových titulů.** Přijďte se podívat a vybrat si podle vlastního zájmu. Roční členství stojí 20 Kč.

Otevírací doba knihovny je každé pondělí od 18 do 20 hodin.

Malý kulturní kalendář

22. 4. Oslava Dne země (kreslení na chodníky), pořádá MŠ Buk

30. 4. Den hasičů – den otevřených dveří hasičské zbrojnice, pořádá SDH Radslavice

30. 4. Pálení čarodějnic, pořádá Sbor dobrovolných hasičů Sobíšky

8. 5. Stavění májky, pořádá Sešlost obecních nadšenců Tučín na místním koupališti (kácení 29. 5. tamtéž)

9. 5. Besídka ke dni matek, pořádá Obec Záběštní Lhota na místním sportovním hřišti

29. 5. Hodová zábava, pořádá Sbor dobrovolných hasičů Buk

11.-13. 6. Hodové slavnosti, pořádá Sbor dobrovolných hasičů Sobíšky

červen Dětský den, Lazníky, Tučín, Radvanice, Záběštní Lhota

zdroj: www.pobecvi.cz

Kraslicový kvíz: 1 jihočeská, 2 slovácká, 3 hanácká, 4 valašská.

NAKONEC: *Přijde maminka s dcerou k lékaři a říká: "Pane doktore, prosím vás, nepodíval byste se na moji dcerušku, proč má tak vytrěštěné oči?" Pan doktor ji prohlédne a řekne: "Maminko, prozatím jí zkuste trochu povolit tu gumičku ve vlasech a pak uvidíme..."*

Představujeme zajímavé knihy

P. D. Jamesová: Pachu □ *smrti*

Napínavý děj románu se odehrává v sídle Martingale, kde žije rodina Maxieových. Paní Maxieová přijala jako pomocnou sílu do kuchyně svobodnou matku Sally Juppovou, která téměř nikomu v celém domě nepřírostla k srdci. Jenom mladý doktor Maxie ji zahrnuje pozorností a věci dojdou tak daleko, že ji dokonce požádá o ruku. Věci však dostanou úplně jiný spád, když jeho vyvolenou ráno najdou v jejím pokoji bez známek života.... Komu vadila Sally Juppová?

Z dalších děl této slavné anglické spisovatelky detektivek (*3. 8. 1920) najdete v naší knihovně například *Rubáš pro slávika* nebo *Smrt kriminalisty.*

Terry Mahoney: Astronomie

Už vás taky napadlo, jestli jsme ve vesmíru sami? A jak rozumět tomu, že je vesmír nekonečný? Jak je vlastně velký? A jak je starý? Člověk odedávna přitahovala noční obloha a vždy si lámal hlavu tím, co jí vlastně tvoří. Co jsou to černé či černé díry?

Na tyto a mnohé další otázky se snaží dát srozumitelnou odpověď přehledně zpracovaná populárně naučná publikace s více než 70 barevnými ilustracemi a fotografiemi. Je vhodná pro školáky a studenty, pro ty, kteří se s nimi učí nebo jim chtějí poradit. Kromě této knihy najdete v odděleních naučné literatury pro dospělé i mladé čtenáře mnoho jiných zajímavých knih. Přijďte si vybrat.

Rodinná tajenka o ceny

První luštitel, kteý přinese do knihovny 19. dubna správně vyluštěnou tajenku, získá drobnou cenu.

*Svět je nádherná kniha, ale nemá cenu pro toho, ...
(Carlo Goldoni, autor komedie Sluha dvou pánů)*

1.																				
2.																				
3.																				
4.																				
5.																				
6.																				
7.																				
8.																				
9.																				
10.																				
11.																				
12.																				

Legenda:

1. Nejvyšší česká hora, 2. věžeň ve věži Pražského hradu, kterého "nouze naučila housti", 3. věta definující pravouhlý trojúhelník, 4. film, který získal Českého lva 2003 za divácky nejúspěšnější film, 5. země, která leží částí na evropském a částí na asijském kontinentu, 6. vysoká rostlina se žlutými květy a jedlými hlízami, která kvete jako poslední na podzim na břehu Bečvy, 7. jméno nejúspěšnějšího českého desetibojaře poslední doby, 8. specialista, 9. fotbalový nebo hokejový hráč, který má střílet góly, 10. krmné plodiny, 11. přístroj na zaznamenávání a měření zemětřesení, 12. scénický tanec

